Uitgebreide samenvatting E140016

Het voorgestelde besluit tot de oprichting van een Europees platform beoogt zwartwerk tegen te gaan en te voorkomen door de samenwerking op EU-niveau te intensiveren. Zwartwerk heeft nadelige gevolgen voor de arbeidsomstandigheden en de overheidsbegroting en veroorzaakt oneerlijke concurrentie tussen bedrijven.

Het voorstel tot oprichting van het samenwerkingsplatform geeft gehoor aan de verschillende oproepen tot het aanpakken van zwartwerk. Het platform beoogt een gat te vullen op EU-niveau aangezien zwartwerk tot nu toe enkel sporadisch en op een ongecoördineerde wijze aan de orde komt in verschillende comités en werkgroepen. De belangrijkste doelstellingen van het initiatief zijn de bevordering van de werkgelegenheid en de verbetering van de arbeidsvoorwaarden. De hoofdverantwoordelijkheid voor de bestrijding van zwartwerk blijft liggen bij de lidstaten. Dankzij dit platform kan er op een meer doeltreffende manier samen worden gewerkt om zwartwerk te bestrijden. Het platform zal geen belemmering vormen voor bilaterale overeenkomsten of regelingen betreffende administratieve samenwerking.

Het nieuwe platform zal alle handhavingsinstanties samenbrengen die betrokken zijn bij de bestrijding van zwartwerk, zoals arbeids- en sociale inspectiediensten, belastings- en migratiediensten, en verenigt ook andere belanghebbenden zoals de vertegenwoordigers op EU-niveau van werkgevers en werknemers. Het is de bedoeling dat alle lidstaten lid worden van het platform, aangezien zij allemaal met zwartwerk te kampen hebben, en omdat de samenwerking van alle EU-landen cruciaal is bij grensoverschrijdende situaties.

Uiteindelijk zal het platform in staat moeten zijn om gezamenlijke opleidingen en uitwisseling van personeel te organiseren en operationele acties te coördineren, met inbegrip van gezamenlijke inspecties en gegevensuitwisseling. Het voorstel zal de ontwikkeling, uitvoering, bewaking en beoordeling van instrumenten, de wetgeving en de beleidsvormen van de Unie verbeteren en goed onderbouwde beleidsvorming en sociale vooruitgang te bevorderen, in samenwerking met de verschillende belanghebbenden.

Achtergrond

Zwartwerk wordt op EU-niveau gedefinieerd als "alle betaalde werkzaamheden die op zichzelf wettig zijn, maar niet aan de overheid worden gemeld; er moet echter wel rekening worden gehouden met verschillen in de wetgeving van de lidstaten." Dit begrip is in de Europese werkgelegenheidsstrategie opgenomen en wordt sinds 2001 in de richtsnoeren voor het werkgelegenheidsbeleid van de lidstaten behandeld.

In het werkgelegenheidspakket van april 2012 is er al op gewezen dat de omzetting van zwartwerk in regulier werk kan helpen om de werkloosheid terug te dringen en dat de samenwerking tussen de lidstaten moet worden verbeterd.

Medio 2013 heeft de Commissie een eerste fase georganiseerd van de raadpleging van vertegenwoordigers op EU-niveau van werkgevers en werknemers over mogelijke toekomstige EU-maatregelen ter versterking van de samenwerking tussen de nationale handhavingsautoriteiten (IP/13/650). Hierop volgde begin 2014 een tweede fase van de raadpleging. In beide gevallen gaven de sociale partners aan dat maatregelen op EU-niveau een meerwaarde zullen betekenen voor de inspanningen op nationaal niveau.

Het Europees Parlement heeft in zijn resolutie van 14 januari aangedrongen op betere samenwerking en strengere arbeidsinspecties om zwartwerk te bestrijden.

Het nieuwe platform in een notendop

- een forum ter beschikking stellen waar deskundigen informatie en beste praktijken met elkaar kunnen uitwisselen, waardoor de eerder beperkte contacten die tot dusver bestonden, worden uitgebreid;

- nationale en EU-hulpmiddelen analyseren om gemeenschappelijk problemen aan te pakken, zoals het aanverwante fenomeen van schijnzelfstandigheid en zwartwerk in onderaannemingsketens;
- grensoverschrijdende situaties aanpakken door bijvoorbeeld te onderzoeken hoe nationale overheidsinstanties makkelijker gegevens met elkaar kunnen uitwisselen;
- de operationele samenwerking versterken door bijvoorbeeld gezamenlijke opleidingssessies, personeelsuitwisselingen, en gezamenlijke inspecties te organiseren;
- gemeenschappelijke beginselen en richtsnoeren opstellen waarmee inspecteurs zwartwerk kunnen aanpakken;
- meer bekendheid geven aan het probleem door gezamenlijke activiteiten zoals Europese campagnes op touw te zetten, en strategieën die op lokaal of op EU-niveau zijn gericht, te ontwikkelen.